

Vērojumi Starptautiskās upeņu asociācijas konferencē

Polija , Beloveža
2014.gada 2.-6.jūnijs

Starptautiskās upeņu asociācijas IBA

www.internationalblackcurrantassociation.com

dalībvalstu asociācijas

United Kingdom www.blackcurrantfoundation.co.uk ,

New Zealand www.blackcurrant.co.nz ,

Denmark www.danskebaer.dk,

Japan www.j-cassis.jp,

France <http://www.iba2010.fr>,

Norway www.moelstad.no and www.mustvedt.no,

Germany www.johannisbeeranbauer.de ,

Poland www.kspcp.pl

Asociācijas mērķi

ØVeidot labas attiecības starp upeņu audzētāju valstīm pasaulē

Ø Veicināt zinātniskos pētījumus par upeņu nozīmi cilvēku veselības stiprināšanā

ØIeinteresēt pārstrādātājus un tirgotājus izmantot upenes savā biznesā

ØInformēt un izglītēt patērētājus un masu medijus pār upeņu vērtību.

The IBA Global Blackcurrant Annual Production Report

Sponsored by Weremczuk FMR - the world's leading blackcurrant harvesting equipment company.

	2010			2011			2012			2013		
COUNTRY	Hectares	Total Yield tonnes (forecast (21 May)	Actual crop harvest 2010	Hectares	Total Yield tonnes (forecast May)	Actual crop harvest 2011	Hectares	Total Yield tonnes (forecast 16 May)	Actual crop harvest 2012	Hectares	Total Yield tonnes (forecast May)	Actual Crop Harvest 2013
DENMARK	1 600	8 500	10 900	1 600	7 000	8 400	1 600	7 000	8 900	1 600	11 000	12039
ESTONIA	350	400	270	420	200	200	440	250	200	300	250	250
FINLAND	1 730	2 000	2 200	1 650	2 500	2 500	1 600	2 500	1 700	1 600	2 200	2 200
FRANCE	2 200	7 500	7 500	2 000	7 500	7 500	2 000	6 500	5 664	2 000	7 000	7 000
GERMANY	1 600	9 000	6 000	1 600	4 500	4 500	1 600	4 500	5 000	1 600	8 000	9 000
HUNGARY	350	2 000	1 200	300	600	900	300	600	600	250	500	500
LATVIA	848	2 120	300	878	1 756	351		300	300	542	1 355	1 355
LITHUANIA	3 500	7 000		3 500	7 000	6 000	2 890	6 000	8 000	3 100	8 000	8 000
NETHERLANDS	470	2 800	2 800	420	2 000	2 000	370	2 100	2 600	325	2 400	3 100
NORWAY	160	600	320	160	500	520	160	550	523	160	500	494
POLAND	25 000	115 000	110 000	25 000	80 000	80 000	26 000	90 000	95 000	27 000	95 000	105 000
UKRAINE	5 200	30 000	25 830	5 100	25 000	25 700	5 500	28 000	33 000	5 800	35 000	35 000
RUSSIA								Not available	See below			Not available
SWEDEN	300	1 300	700	300	1 000	1 000	300	300	750	200	700	700
UNITED KINGDOM	2 250	10 500	12 300	2 400	10 750	10 750	2 400	10 000	9 500	2 400	12 000	14 000
EUROPE TOTAL	45 558	198 720	180320	45 328	150 306	150 321	45 160	158 600	171 737	46 877	183 905	198 638
AUSTRALIA	78	500	500,00	78	450		78	Not available	365	20	200	150
CANADA							40	Not available	40			40
CHINA	2500	13500		3300	15000	15 000	3 300	Not available	11 000	3 000		9 000
NEW ZEALAND	1 600	6 350	6500,00	1 500	9 000	9 000	1 500	7 700	7 900	1 680	8 300	8 400
U.S.A.				120	300		120	Not available	200			Not available
Non E.U TOTAL	4 178	20 350	7000,00	4 998	24 750	24 000	5 038	7 700	19 505	4 700	8 500	17 590

Polija ir lielākais upeņu piegādātājs pasaules tirgu.
Tā saražo aptuveni 57% no Eiropas, un gandrīz 53% no pasaules
upeņu produkcijas.

Upēņu audzētāju kooperācija

Polijas upēņu audzētāju nacionālā asociācija (KSPCP), izveidota -2012.gadā .
2010.gada februārī izveidota iniciatīvas grupa, bet asociācija oficiāli tika reģistrēta 2012.gada aprīlī.

Polijas upēņu audzētāju nacionālās asociācijas mērķi un uzdevumi:

- Ø pārstāvēt un aizstāvēt Polijas upēņu audzētāju intereses valstī un ārzemēs,
- Ø ieviest ilgtermiņa līgumus starp pārstrādes rūpniecības pārstāvjiem un audzētājiem, ražotāju grupām par modeli ņemot ES valstis un Jaunzēlandi ,
- Ø popularizēt pētījumu rezultātus par upēņu ogu veselīgumu, veicinot to patēriņu, minot upenes kā superogu,
- Ø veidot ticamas prognozes un aprēķinus upēņu ražošanai, ciešā sadarbībā ar valsts statistikas institūcijām , novērtējot ražošanas apjomu un platību,
- Ø veicināt sadarbību ar valsts un starptautiskām organizācijām, lai apmainītos ar pieredzi, īstenojot ražošanā pētījumu rezultātus, jaunu tehnoloģiju ieviešanu..,
- Ø būt par starpnieku attiecībās ar tirdzniecības partneriem un valsts pārvaldes iestādēm un informācijas apmaiņā starp ražotājiem,
- Ø būt par starpnieku savstarpējās palīdzības organizēšanā audzējot un pārdodot ogas,
- Ø organizēt mācības un profesionālās konsultācijas upēņu audzēšanā,
- Ø palielināt augu aizsardzības speciālistu un konsultantu skaitu upēņu audzēšanas nozarē.

ØPašlaik Nacionālajā upeņu audzētāju asociācijā (KSPCP) apvienojušies 48 upeņu audzētāji.

ØAsociācijas biedriem pieder apmēram 3083 ha dārzu , tai skaitā 2130 ha upeņu, 704 hektāru aroniju , 96 hektāru sarkano jāņogu, 23 ha ērkšķogu, 13 ha ķiršu un citu auglaugu.

ØKopš 2013.gada janvāra Polijas Nacionālajā upeņu audzētāju asociācijā ir pildtiesīga Starptautiskās upeņu asociācijas locekle

<http://www.internationalblackcurrantassociation.com/>

Kā uzsvēra Eiropas parlamenta pārstāve Anthea Mc Intyre, **kooperācija ir viena no iespējām, kā mazināt konkurenci starp audzētājiem un stiprināt to pozīcijas tirgū.**

Upeņu ražošanas izmaksas EUR/ha

<i>raža</i>	<i>4 t/ha</i>	<i>5 t/ha</i>	<i>6 t/ha</i>	<i>8 t/ha</i>
Minerālmēsli	229.6	268.0	262.7	257.1
Pesticīdi	224.8	359.8	312.5	384.8
Citi materiāli	65.1	61.4	60.7	690.6
<i>Materiāli kopā</i>	<i>519.8</i>	<i>688.9</i>	<i>635.9</i>	<i>925.6</i>
Tehnika	658.8	590.9	810.2	925.6
Darbs	546.3	307.2	239.0	239.0
Amortizācija	261.5	356.4	338.6	571.8
<i>Tiešās izmaksas</i>	<i>1986.4</i>	<i>2184.7</i>	<i>2024.0</i>	<i>2427.3</i>
<i>Netiešās izmaksas</i>	<i>502.7</i>	<i>525.6</i>	<i>615.9</i>	<i>560.3</i>
Aktīvi	119.3	213.3	242.9	245.3
<i>Ražošanas izmaksas</i>	<i>2608.3</i>	<i>2923.5</i>	<i>2882.5</i>	<i>3233.2</i>
Tiešās izmaksas EUR/kg	0.5	0.4	0.3	0.3
<i>Ražošanas izmaksas EUR/kg</i>	<i>0.65</i>	<i>0.6</i>	<i>0.5</i>	<i>0.4</i>

Audzētājs Roberts Blockis

Øja iegūtā raža bijusi 5 t no ha, vidējās ražošanas izmaksas 1 kg ogu – 0.59 EUR/ kg, savukārt vidējais iepirkuma cenu līmenis pārskata periodā sasniedza 0.56 EUR / kg.

ØŠādos aprēķinos ir jāņem vērā ne tikai ražojoši stādījumi, bet arī jaunu stādījumu uzturēšanas izmaksas, kamēr tie vēl neražo.

Profesors Eberhards Makoszs

Ølai stabilizētu upeņu ražošanu, upeņu audzētājiem nepieciešama labāka sadarbība ar pārstrādātājiem, pamatojoties uz ilgtermiņa līgumiem. Pārstrādātājiem būtu jāpalīdz ražotājiem nodrošināt ekspertu konsultācijas audzēšanā, vai veselīga stādāmā materiāla iegādē.

ØLai attīstītu upeņu ražošanu Polijā nepieciešams izstrādāt stratēģiju, lai saprastu kādā virzienā attīstīties.

ØIespēja nodrošināt rentablu ogu ražošanu būs tikai tām saimniecībām, kuras spēj sasniegt ražību virs 7-8 t /ha.

Dr Bozena Nosecka

Øiemesls zemām upeņu cenām ir pieaugošie ražošanas apjomi Polijā un pasaulē

ØPolijā pēdējos gados saražoti rekordliels sulas koncentrāta (16 tūkst. t pagājušajā sezonā) un saldētu ogu (pagājušajā sezonā 30 tūkst.t)apjoms.

ØŠis ražošanas pieaugums nav saistīts ar pieaugošu pieprasījumu pēc upeņu pārstrādes produktiem.

ØKā rāda tendences augļu pārstrādes produktu patēriņā ,pieprasījums pēc augļu sulām, t.sk. upeņu sulām un nektāriem samazinās.

ØĻoti svarīgi, meklēt alternatīvas metodes esošajām augļu pārstrādes tehnoloģijām kā arī jaunu produktu izstrāde un ieviešana.

Jaroslavs Dibus no uzņēmuma Austria Juice

Ø70-75% no Eiropas tirgū piedāvātajām upenēm ir Polija izcelsmes.

Øpēdējā gadā globālajā tirgū vērojams kritums augļu sulu un nektāru patēriņā, t.sk. arī no upenēm ražotajām.

izaicinājums visai upeņu nozarei:

ØNepieciešams risināt problēmas , kas saistītas ar audzēšanu, pārstrādi, pārtikas drošību, jaunu produktu izstrādi ,

ØNodrošināt labāku sadarbību starp audzētājiem un pārstrādātājiem,

ØVeikt patērētāju izglītošanu un informēšanu, lai veicinātu upeņu un to produktu patēriņu.

Liela daļa no upeņu produkcijas tiek saražots mazās saimniecībās, kur ir zema upeņu ražība, bet tā kā audzētājiem šis nav vienīgais ienākumu avots, ražošanas izmaksas netiek rēķinātas.

Šajās saimniecībās saražotais upeņu ogu apjoms stipri ietekmē upeņu tirgu, radot tā svārstības, jo ogu produkcija tiek pārdota par cenām, kas ir zemākas par tās pašizmaksu.

Platība, ha	Platība, % no upeņu stādījumiem	Saimniecības, % no kopskaita	Raža, t/ha	Procentuāli no ievāktās kopražas
Līdz 1 ha	26.3	86.9	2.6	15.2
1-2	11.7	5.6	3.1	8.3
2-5	22.4	5.1	4.3	21.4
5-10	16.7	1.7	5.4	20.0
10-15	6.7	0.4	7.2	10.7
15-20	3.6	0.1	7.4	5.5
Virs 20	12.7	0.2	6.6	18.6

Augu aizsardzība

Pašlaik upenēm Polijā reģistrēti 38 pesticīdi (9 fungicīdi, 11 insekticīdi, 2 akaricīdi un 16 herbicīdi).

Integrētās audzēšanas kontekstā veic rūpīgu kaitīgo organismu attīstības novērošanu izmantojot prognozēšanas sistēmas, feromonu ķeramslazdus vai līmes vairogus, pirms izmantot kādu no augu aizsardzības līdzekļus.

Pumpurērces

Galvenais invāzijas avots ir pavairošanas materiāls

Selekcijas rezultātā Polijā izveidotas šķirnes, kas ir izturīgas pret šo kaitēkli. Daudzsološākās šķirnes "Polares" "Ceres" , "Ruben", "Gofert" un "Tihope".

Pumpurērču migrācija Polijā parasti ilgst no marta līdz oktobrim. Veikti pētījumi par sēra, parafīneļļas, un preparāta Movento 100 SC izmantošanas efektivitāti, kā arī pētītas preparātu devas un lietošanas grafiki.

Jānogulāju stiklspārnis. Kontrolī veic, izmantojot feromonu slazdus. Kaitēkļa apkarošanai izmanto Calypso 480 SC un Mospilan 20 SP.

Jānogulāju dzinumu pangodiņa kāpuri bojā dzinumu kambija slāni. Mātītes dēj olas uz dzinumiem, kuri bojāti ražas novākšanas laikā.

Pagodiņš ir postīgs jauniem stādījumiem un kokaudzētavās.. Pangodiņš sastopams visā veģetācijas periodā, kura laikā var attīstīties 3-4 paaudzes. Kaitīguma sliekšnis ir 20% invadētu dzinumu.

Pret **upeņu dzinumu pangodiņu** jutīgas ir Skotijas upeņu šķirnes. Kaitēkļu ierobežošanai, var izmantot Calypso 480 SC un Mospilanu 20 SP.

Tīklērces pēdējos gados ir bieži izplatītas upeņu stādījumos. Ērču izplatību kontrolē no agra pavasara ik pēc 1-2 nedēļām.

Polijā tīklērcu ierobežošanai ar labiem panākumiem tiek izmantots preparāts ORTUS 05 SC (2 reizes sezonā). Ērču izplatības ierobežošanai palīdz arī lapu mēslojums Solfan PK .

Tika izsvērts, ka pieejams pārāk maz preparātu upeņu kaitēkļu ierobežošanai. Starp atļautajiem ir Pirimor 500 WG , Calypso 480 SC, Mospilan 20 SP, Ortus 05 SC, piretroīdi: decis Mega 50 EW, Karate Zeon 050 CS, Sherpa 100 EC.

Agata Broniareka-Niemeca no Skiernevices Dārzkopības institūta informēja par **nozīmīgākajām upeņu slimībām un to ierobežošanas iespējām.**

Integrēta augu aizsardzība, kas ir spēkā no 2014 gada 1.janvāra, ietver sevī **agrotehniskās metodes**: pareizu mēslošanu, pareizu krūmu veidošanu, inficēto dzinumu izgriešanu, nobirušo lapu savākšanu un iznīcināšanu un **ķīmiskās augu aizsardzības metodes**, kas pamatojas uz pareizu preparātu izvēli, koncentrāciju un lietošanas laiku.

Par bīstamākā upeņu slimību uzskata upeņu virālo pilnziedainību jeb reversiju.

Abas reversijas formas (Eiropas un Sibīrijas), izraisa pilnīgu ražas zudumu.

Slimības ierobežošana ar ķīmiskiem augu aizsardzības līdzekļiem nav iespējama, tāpēc galvenie ir profilaktiski pasākumi: veselīgi stādi, izturīgas šķirnes. Izturīgas pret reversiju šķirnes ‘Ceres’ un ‘Polares’.

Citas nozīmīgas upeņu slimības ir arī ērkšķogu Amerikas miltrasa, lapu plankumainības, stabiņu rūsa un pelēkā puve, kas inficē ne tikai ziedus un ogas, bet arī jaunus dzinumus.

Aizsardzībai pret slimībām upenēm Polijā reģistrēti šādi fungicīdi :

triazols (Score 250 EC), aniliniopirimidīns (Switch 62,5 WG), pirimidīns (Nimrod 250 EC), strobilurīns + anilīdi (Signum 33 WG), strobilurīns (Zato 50 WG). **Izvēloties nepareizas fungicīdu devas vai lietošanas laiks ir liels risks, ka ogās tiks konstatētas fungicīdu atliekas.**

Firmas Bayer CropScience Polija pārstāvis iepazīstināja ar jauniem integrētajai augu aizsardzībai piemērotiem augu aizsardzības līdzekļiem – fungicīdu Luna Sensation 500 SC un sistēmiskās iedarbības insekticīdu Movento 100 SC. Movento 100 SC ir pārbaudīts daudzās valstīs un dažādos laika apstākļos. Preparāts ar labiem panākumiem pārbaudīts pumpurērces ierobežošanai. Divu gadu pētījumu rezultāti uzrāda augstu, tā iedarbības efektivitāti. Apstrādi veic pēc ziedēšanas, deva. 0,75 l / ha. Veic 1-2 apstrādes ar 14 dienu intervālu. Šī firma piedāvā arī insekticīdus - Mega decis EW 50, Calypo 480 SC un Zato 50 WG.

Upeņu audzēšanas saimniecības.

Upeņu platība 500ha.

Visi darbi maksimāli mehanizēti.

Ievāktās ražas bija 6-8 t/ha, bet atsevišķām šķirnēm, kā, piemēram 'Gofert', pat 10 t/ha.

Stāda tikai augstas kvalitātes sertificētus stādus

Visvairāk audzētās šķirnes ir Polijā selekcionētās 'Tisel', 'Gofert', 'Tiben', 'Ruben', 'Ores', kā arī Skotijā izveidotās šķirnes 'Ben Hope' un 'Ben Connan'.

Šopavasār Polijā upeņu ziedēšanas laikā novērotas stipras pavasara salnas līdz pat - 6⁰ C, daļā stādījumu tiek prognozētas zemas ražas.

AGROSIMEX

PROGRAM

nawożenia porzeczek czarnej

Początek kwitnienia:

- zabieg *Bolero* 1l na hektar.

Kwitnienie:

- *Metalosate Calcium* – od 1,5-2 l/ha.

Wzrost i dojrzewanie owoców:

- *ASX Potas* 3 kg/ha,
- *Metalosate Calcium* 1,5-2 l/ha,
- *Fosfiron Mg* 2 l/ha,
- *ASX Potas* 3 kg/ha,
- *Azofol* + siarczan magnezu
+ *Mikrostar Complex* 1 kg/ha.

Po zbiorach:

- *Fosfiron Mg* 2 l/ha,
- *Mikrostar Complex* 1 kg/ha.

www.agrosimex.pl

Tehnika New Holland ogu vākšanas kombains

<http://agriculture.newholland.com/uk/en/VNH/nhexcellence/Pages/Sitevi2013.aspx>.

05 06 2014

05 06 2014

Plašs upēju stādījumu tehnikas piedāvājums bija poļu firmai Weremczuk Agromashines, kuras iespējams apskatīt vietnē <http://weremczukagro.pl/index.php/default>.

WEREMCZUK

WEREMCZUK

KUBOTA
M8540

05 06 2014

Selekcija un šķirnes

Dr. Rekss Brenans no Džeimsa Hatona institūta Lielbritānijā.

ØSelekcijas darbā svarīgi ne tikai iegūt šķirnes ar augstu ražību un noteiktam mērķim atbilstošu kvalitāti un ogu ķīmisko sastāvu.

ØPēdējos gados liela problēma Lielbritānijā un arī vairākās citās valstīs ir nepietiekams aukstuma stundu skaits, kas augiem nepieciešams, lai upenes izietu miera periodu.

ØIr izveidota speciāla programma, lai selekcionētu šķirnes, kurām ir mazākas prasības pēc aukstuma ziemas periodā.

ØJāņem vērā arī citi parametri: antociānu daudzums, un C vitamīna saturs. Savukārt svaigam patēriņam svarīgs ogu lielums (1ogas vidējā masa ne mazāka kā 1,5 g) un saldums.

ØSvarīga arī šķirņu izturība pret salu un pavasara salnām un ražība, kas nebūtu zemāka par 6 t / ha.

ØJaunākās Skotijā selekcionētās upeņu šķirnes „Ben Starav”, ‘Ben Loyal’, ‘Ben Finlay’.

Ko mums vajadzētu mācīties no upeņu audzētājiem Polijā:

- Ø rēķināt savas ražošanas izmaksas un rentabilitāti,
- Ø vairāk uzmanības pievērst stādu kvalitātei,
- Ø rūpēties par augstu agrotehnikas līmeni stādījumos,
- Ø novērtēt iespējas, ko dod kooperācija,
- Ø apgūt iespējas , ko dod laba produkcijas reklāma un sabiedrības izglītošana par augļu un ogu labvēlīgo ietekmi uz veselību,
- Ø attīstīt jaunus produktus un bagātināt ogu un pārstrādes tirgus piedāvājumu.

Paldies par uzmanību!

